

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3To/37/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315010406
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Halkociová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8315010406.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Moniky Halkociovej a sudcov JUDr. Petra Tobiaša a Mgr. Iva Maruščáka, na verejnom zasadnutí konanom dňa 11.12.2019, v trestnej veci obžalovaného Z. Z. pre zločin vydieranie podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona, o odvolaní obžalovaného Z. Z. a okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Humenné sp. zn. 1T/130/2015 zo dňa 30.04.2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. poriadku z a m i e t a odvolanie okresného prokurátora a obžalovaného Z. Z..

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uznal obžalovaného Z. Z. vinným zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona, ktorého sa dopustil na tom skutkovom základe, že

- v období od presne nezisteného dňa a mesiaca roka 2011 do 12.03.2015 v mieste svojho trvalého bydliska na N. Č.. XXXX/XX C. H., v čase, keď umožnil S. C. bývanie v jeho dome a neskôr v unimobunke umiestnenej na jeho pozemku, pričom spočiatku ich vzťah bol bezkonfliktný, až po viacerých návštevách S. C. u svojej sestry A. I. v obci N. Č.. A.. XX sa mu v troch prípadoch po tom, čo sa vrátil k nemu na Podskalku, vyhrážal, že ho zbije a dá zbiť aj jeho rodinu, ak od neho odíde.

Za to mu podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona, s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zákona, § 36 písm. j) Tr. zákona, § 46 Tr. zákona, uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov. Podľa § 51 ods. 1 Tr. zákona výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienenečne odložil a zároveň určil probačný dohľad nad správaním obžalovaného v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Tr. zákona ustanovil skúšobnú dobu na 2 roky a 6 mesiacov a zároveň podľa § 51 ods. 4 písm. a) Tr. zákona uložil obžalovanému obmedzenie, ktoré je súčasťou probačného dohľadu spočívajúce v príkaze nepriblížiť sa k poškodenému S. C. bez jeho vopred udeleného písomného súhlasu na vzdialenosť menšiu ako päť metrov.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie tak obžalovaný, ako aj okresný prokurátor, ktoré aj dodatočne písomne odôvodnili. V písomne podaných dôvodoch odvolania obžalovaný prostredníctvom zvoleného obhajcu uviedol, že skutok, ktorý mu je kladený za vinu, nespáchal, poškodenému sa snažil pomôcť, poskytol mu bývanie v čase, keď bol bezdomovec, poskytoval mu stravu, manželka poškodenému prala veci, kúpil sa u neho a u neho býval. Pomohol mu vybaviť dôchodok, živil ho, dokonca mu zabezpečil vlastné bývanie na svojom pozemku. Nikdy mu nebránil odísť, bol to práve poškodený, ktorý prosil obžalovaného, aby mohol s rodinou obžalovaného bývať. Obžalovaný si nevie vysvetliť konanie poškodeného, keď policajtom uviedol, že by chcel opäť bývať u obžalovaného s jeho rodinou, preto si obžalovaný myslí, že práve toto svedčí o tom, že v skutočnosti sa medzi poškodeným a obžalovaným nestalo nič z toho, čo bolo tvrdené v obžalobe a celé je to veľké nedorozumenie. Obhajoba počas celého konania spochybňovala vierohodnosť poškodeného vzhľadom na jeho zlý zdravotný stav, až po pokyne odvolacieho súdu okresný súd zabezpečil nové znalecké dokazovanie, pričom sa obžalovaný nestotožňuje s názorom okresného súdu

a s jeho interpretáciou záverov znaleckého posudku. Do pozornosti dávajú závery znaleckého posudku v bode 1/, kde sa uvádza, že najvýraznejšie sú u osobnosti poškodeného oslabené práve pamäťové funkcie popri narušenej koncentrácii pozornosti. Spoľahlivosť pamäťových funkcií je značne nízka, vysoko pravdepodobne je znížená na podklade organického poškodenia mozgu a zároveň na funkčnom podklade /aktuálny afektívny stav počas vyšetrenia - anxieta, tenzia/ osobnostná štruktúra poškodeného so sklonmi ku agravácii. Znalkyňa ďalej uviedla, že sú u poškodeného prítomné aj tzv. konfabulácie, teda vyplňovanie pamäťových medzier novovytvoreným materiálom, ako znaky masívnej poruchy pamäti, čo je u osobnosti poškodeného nevedomého charakteru. Celková úroveň intelektových a pamäťových schopností osobnosti poškodeného je v hraničnom pásme na rozhraní podpriemeru až defektu v zmysle ľahkej duševnej zaostalosti. U poškodeného možno konštatovať nižšiu mieru všeobecnej vierohodnosti, sú prítomné aj sklony ku fabuláciám, možno u neho očakávať jednak vedomé, účelové klamstvo vzhľadom k jeho osobnosti a jednak nevedomé produkcie vymysleného obsahu vzhľadom ku jeho kognitívnemu deficitu. Vzťah poškodeného k obžalovanému možno hodnotiť ako prevažne pozitívny, kamarátsky, nie sú prítomné vo vzťahu posudzovaného k obžalovanému prvky pasívnej závislosti, či podriadenosti na obžalovanom, skôr možno identifikovať jednostranný prospech z ich kontaktovania sa a to skôr v prospech svedka poškodeného. Zároveň dal do pozornosti odvolaciemu súdu všeobecnosť skutkovej vety, jej neurčitost'. V konaní nebolo zo strany prokuratúry preukázané, že sa skutok stal. Bolo preukázané, že poškodený mohol kedykoľvek od obžalovaného odísť, nebolo preukázané, že by sa mal obžalovaný vyhrážať poškodenému, že ho zabije a dá zbiť aj jeho rodinu, ak poškodený od obžalovaného odíde. Tak poškodený, ako aj obžalovaný, žili v osade, kde sú špecifické životné pomery. Obhajoba namietala už samotné podanie trestného oznámenia, ako aj výpovede poškodeného, ktorý pre svoje zdravotné dôvody nie je schopný súvisle rozprávať, nedokáže formulovať vety, to znamená, jeho výpoveď nie je v podstate jeho výpoveďou, ale osoby, ktorá výsluch vykonávala. Svedok na polícii bol pod silným stresom, je otázne, či svedok vôbec chápal zmysel obsahu svojej výpovede. Pretože svedok C., ako aj ostatní svedkovia potvrdili, že medzi obžalovaným a S. C. bol dobrý vzťah, neboli potvrdené skutočnosti uvedené v obžalobe, preto požiadal, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a spod obžaloby ho oslobodil.

Rovnako tak aj okresný prokurátor podal odvolanie tak proti výroku o vine, ako aj proti výroku o treste. Citoval dôvody uvedené v napadnutom rozsudku, pričom so závermi súdu prvého stupňa, ktorý kvalifikoval konanie obžalovaného len ako zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 Tr. zákona, nesúhlasí. Má za to, že v prípravnom konaní, ako aj v konaní pred súdom, bolo preukázané, že obžalovaný spáchal čin závažnejším spôsobom konania, teda po dlhší čas, ako aj že spôsobil činom väčšiu škodu, a preto mal byť obžalovaný uznaný za vinného v zmysle obžaloby prokurátora, a to pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), d) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zákona. Poukazoval na výpoveď svedka poškodeného S. C. z prípravného konania, ktorý uviedol, že po tom, keď poškodený zaplatil obžalovanému asi 10 splátok vo výške 50,- eur mesačne za unimobunku, začal mu dávať stále viacej práce, zvyšoval na neho hlas a preto poškodený odišiel ku svojej sestre a otcovi do obce Ptičie, kde za ním prišiel obžalovaný, ktorý ho volal naspäť k sebe. Začal sa mu ospravedlňovať a keď boli sami, cestou späť k obžalovanému sa mu vyhrážal, že ho zbije, ako aj celú jeho rodinu a preto ešte raz odovzdal svoj celý invalidný dôchodok obžalovanému. Obžalovaný sa voči nemu správal zle a preto opätovne odišiel od obžalovaného a opäť sa mu cestou naspäť obžalovaný vyhrážal, ako aj ho udrhel otvorenou dlaňou do tváre. Takéto konanie zo strany obžalovaného sa stalo asi trikrát. Taktiež súd nevzal do úvahy výpoveď svedka W. Z. z prípravného konania, ktorý potvrdil výpoveď svedka S. C. v tom smere, že obžalovaný dával poškodenému stravu len občas a vôbec sa o neho nestaral, vzal mu doklady, ako aj, že dvakrát mu boli schválené úvery vo výške 2.000,- eur, pričom poškodený celú finančnú čiastku odovzdal obžalovanému a odovzdával mu aj celý invalidný dôchodok, čo trvalo asi 3 roky. Rovnako tak obžalovaný prikázal manželke poškodeného A. C., aby vybrala svoj vdovský dôchodok a tento odovzdal obžalovanému, ako aj viackrát obžalovaný nadával poškodenému, aby viacej pracoval, často bolo počuť krik a dochádzalo aj k fyzickému násiliu. Taktiež okresný súd nevzal do úvahy výpoveď poškodeného A. C., ktorá uviedla, že sama videla, ako asi trikrát obžalovaný dal facku poškodenému, ako aj že ona dávala svoj dôchodok, asi 5 mesiacov, obžalovanému. Ďalej poukázal na výpoveď svedkyne A. I., sestry poškodeného, ktorá potvrdila v prípravnom konaní, že brat niekoľkokrát prišiel k nim domov, ale po nejakom čase za ním došiel obžalovaný, brat povedal, že obžalovaný ho zbil a že nechce byť ďalej u obžalovaného, nakoľko je mu tam zle. Ďalej poukázal na to, že okresný súd nevzal do úvahy pri vyhodnocovaní dôkazov ani znalecký posudok z odboru psychológia, kde zo záveru je zrejmé, že u poškodeného sa nedá vylúčiť, aby tento zo strachu alebo pod tlakom zmenil svoju výpoveď, nakoľko aj v čase psychologického vyšetrenia mal strach, nedokázal spať. Poškodený spočiatku nemal

obžalovaného ako priateľa, ktorý mu chce pomôcť, no postupne v priebehu dvoch rokov sa ich vzťah zmenil zo strany k obžalovanému, kedy sa poškodený začal báť obžalovaného a pasívne sa mu podriadil. Z vyššie uvedených dôkazov je, podľa názoru prokurátora, jednoznačne zrejmé, že obžalovaný Z. Z. páchal zločin vydierania po dlhší čas, teda od roku 2011 do 12.03.2015 a svojím konaním spôsobil poškodenému škodu väčšiu, t. j. škodu vo výške najmenej 7.850,- eur. Navrhol preto, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a uznal obžalovaného vinným zo spáchania zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. a), d) Tr. zákona a uložil tomuto obžalovanému nepodmienečný trest odňatia slobody, pre výkon ktorého ho zaradí do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Na základe podaných odvolaní postupoval krajský súd v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého, ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku. Keďže krajský súd v danom prípade nezistil také chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku, preskúmal len napadnutý výrok rozsudku, teda výrok o treste a po takomto preskúmaní zistil nasledovné.

Obžalovaný poprel spáchanie skutku kladeného mu za vinu obžalobou prokurátora v celom rozsahu, keď uviedol, že on spolu s manželkou len prichýlili poškodeného, ktorý bol fakticky bezdomovcom, dva roky tento nič nedostával, oni mu poskytli stravu, bývanie, za čo on pomáhal obžalovanému v krčme. Potom vybavil poškodenému invalidný dôchodok, z čoho sa dohodli, že mu poškodený dá polovicu, obžalovaný kúpil poškodenému karaván, neskôr unimobunku, zaviedol mu elektrinu, uhradil exekúcie, chodil po lekároch aj k sestre poškodeného. Obžalovaný priznal, že mal u seba doklady poškodeného ako aj kartičku k bankovému účtu poškodeného, bol spoludisponujúcim s týmto účtom ako aj že chodil s poškodeným vyberať dôchodok či pôžičky. Poprel, aby sa poškodenému vyhrážal bitkou, keď od neho odíde.

Zo spáchania skutku tak, ako ho okresný súd ustálil bol obžalovaný usvedčovaný predovšetkým výpoveďou poškodeného S. C., ktorý vo veci vypovedal dvakrát v prípravnom konaní, v jednom prípade aj v prítomnosti obhajcu obžalovaného a pred okresným súdom dvakrát, kde dňa 15.2.2016 opätovne podrobne popísal správanie obžalovaného k nemu, ako aj vyhrážanie sa keď odišiel k sestre. Napokon aj zo zvukového záznamu z tohto pojednávania plynie, že poškodený vypovedal sám, spontánne, čím je priamo vyvrátená obrana obžalovaného, že zápisnice predstavujú len diktát osoby, ktorá ho vypočúvala, že poškodený nie je schopný sám vypovedať. Na neskoršom hlavnom pojednávaní pred okresným súdom poškodený zmenil svoju výpoveď v tom, že to všetko je vina jeho bývalej manželky a že poškodený sa k nemu správal dobre. Pred krajským súdom poškodený uviedol, že on by sa chcel vrátiť k obžalovanému, že tento je nevinný a všetko to vymyslela A. C..

Svedkyňa A. I., sestra poškodeného potvrdila, že poškodený sa narodil s detskou mozgovou obrnou, je jednoduchší, ale staral sa o seba sám, v roku 2002 odišiel od nej do Anglicka, pretože jej manžel bol v podstate tyran a s poškodeným ne vychádzal, aj v Anglicku mu Rómovia brali peniaze. Vždy chodil jej brat s obžalovaným spolu, raz jej brat volal, že ho obžalovaný zbil, trikrát alebo štyrikrát od obžalovaného odišiel k nej domov, ale potom pre neho obžalovaný prišiel, využil to, keď ona nebola doma a poškodený sa k obžalovanému vrátil.

Výpoveď poškodeného v časti, ktorá sa týka správania sa obžalovaného vo vzťahu k poškodenému potvrdil v prípravnom konaní aj brat obžalovaného, svedok W. Z., keď uviedol, že poškodený všetky peniaze dával obžalovanému a že z jeho pohľadu dochádzalo aj k fyzickému násiliu na poškodenom, stravu dával obžalovaný poškodenému len občas, nikdy mu nedal jeho doklady. Na hlavnom pojednávaní však túto výpoveď svedok odvolal s tým, že v prípravnom konaní vypovedal pod vplyvom policajtov, ktorí ho nútili vypovedať proti bratovi pod hrozbou, že bude vzatý do väzby.

Svedkyňa A. C., ktorá žila s poškodeným u obžalovaného asi pol roka, pri svojej prvej výpovedi uviedla, že tak poškodený S. C., ako aj ona, všetky peniaze dávali obžalovanému, poškodený plnil všetky príkazy obžalovaného, videla aj, ako v troch prípadoch dal obžalovaný poškodenému facku, poškodený hovoril, že by išli bývať preč, ale že ho obžalovaný nepustí, lebo by mu nemal kto robiť, trebalo mu sluhu.

Neskôr však aj táto svedkyňa svoju výpoveď zmenila, keď uviedla, že obžalovaný sa k nim správal dobre, poškodený hral automaty, na ktorých prehral všetky peniaze.

V konaní pred okresným súdom vypovedali aj svedkovia K. Z., manželka obžalovaného, ako aj otec obžalovaného, Z. Z., ktorí uviedli, že obžalovaný sa staral o poškodeného, dobre sa k nemu správal.

Svedok C. N., syn A. C. uviedol, že on žil s matkou a poškodeným v unimobunke, tento však nevedel, či poškodený hral automaty, asi hral, každý hrá, sem tam si poškodený vypil.

Po zrušení veci krajským súdom bola do konania pribratá znalkyňa z odboru psychológia, ktorá v podanom znaleckom posudku uviedla, že úroveň intelektových a pamäťových schopností poškodeného je v hraničnom pásme na rozhraní podpriemeru až defektu, v zmysle ľahkej duševnej zaostalosti, avšak schopnosť vnímať realitu je u neho vo všeobecnosti dobrá, z forenzne psychologického hľadiska postačujúca, s vysokou pravdepodobnosťou správať sa sociálne žiaduco, zistila výrazné disimulačné i konfabulačné, agravačné tendencie. Ku špecifickej vierohodnosti sa znalkyňa odmietla vyjadriť. Ani tento znalecký posudok tak nekonštatoval taký úbytok rozumových schopností, aby poškodený nebol schopný vo veci vypovedať ako svedok.

Z takto vykonaného dokazovania nemal ani krajský súd pochybnosti o tom, že poškodený bol v stave podriadenosti k obžalovanému, keď okrem výpovedí poškodeného, prvotných výpovedí svedka RomO. Z., A. C. a svedkyne A. I. tieto plynú aj z toho, že pri zadržaní obžalovaného dňa 12.3.2015 boli u obžalovaného nájdené aj občiansky preukaz poškodeného S. C., bankomatová kartička na meno poškodeného, preukaz poistenca VŠZP, preukaz splnomocnenca. Poškodený o spolužití s obžalovaným vypovedal v podstatných bodoch zhodne v trestnom oznámení, dvakrát v prípravnom konaní ale aj na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom. V osobe poškodeného ide o osobu, ktorá je síce jednoduchšia, dokáže však správne vnímať realitu. O pamäťových schopnostiach svedka poškodeného svedčí aj to, že vypovedal aj s odstupom času takmer jedného roka k podstatným okolnostiam a to aj pokiaľ ide o časové údaje, či o sumy rovnako. Ani krajský súd neuveril zmenám vo výpovediach poškodeného, ako aj svedka W. Z. a A. C., J. považuje za zmeny vykonané v snahe pomôcť obžalovanému.

Správne zistenému skutkovému stavu zodpovedá aj právna kvalifikácia skutku ako zločinu vydierania podľa § 189 ods.1 Tr. zák., keďže obžalovaný hrozbou nútil poškodeného, aby niečo konal.

Pokiaľ ide o odvolacie námietky prokurátora, krajský súd konštatuje, že ani po doplnenom dokazovaní nebolo preukázané, či a v akej výške bola spôsobená škoda poškodenému, keď nebola objektívne zistená výška výdavkov, keď je evidentné, že z dôchodku poškodeného boli uhrádzané exekúcie, obžalovaný s poškodeným navštevoval lekárov, poskytol mu ubytovanie s elektrickou energiou a stravu, kupoval mu cigarety, unimobunku, betónové panely, čo vo svojich výpovediach potvrdil aj poškodený.

Pokiaľ ide o páchanie trestného činu po dlhší čas, tu krajský súd už v predchádzajúcom rozhodnutí konštatoval, že pokiaľ bolo preukázané, že sa obžalovaný v priebehu štyroch rokov trikrát vyhrážal poškodenému bitkou, pokiaľ odíde z Podskalky, nepôjde o naplnenie kvalifikovanej skutkovej podstaty zločinu vydierania. Zákon nestanovuje konkrétne, aký čas sa považuje za dlhší čas, vo všeobecnosti platí, že čím je intenzívnejší útok, tým kratšie časové obdobie je možné považovať za dlhší čas. Páchanie trestných činov po dlhší čas prichádza do úvahy najmä pri trestných činoch trvácich. V danom prípade však nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností preukázané, žeby bol poškodený pri obžalovanom po celý čas nedobrovoľne, keď poškodený vo svojich výpovediach uvádzal, že sa k nemu obžalovaný správal aj dobre, zoznámil ho s manželkou, ako aj keď sestra obžalovaného uvádzala, že poškodenému čiastočne životný štýl u obžalovaného vyhovoval, pretože u nej by musel dodržiavať pravidlá.

Keďže aj výrok okresného súdu o uložení trestu bol zákonný a primeraný, krajský súd odvolanie tak obžalovaného ako aj okresného prokurátora ako nedôvodné zamietol.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je príпустný.